Foto: Erlend Berge

En side med begravelsesannonser i svenske aviser inneholder et utall av symboler, som denne siden hentet fra Dagens Nyheter. I vårt naboland har man tradisjon for symboler som beskriver den avdøde.

Flagger ut korset

Langsomt venner vi oss til at korset er på vei ut av vår kultur.

Diskusjonen har pågått om anvendelsen av kristne symboler i offentlige bygninger og om det skal være tillatt for offentlig ansatte å anvende korset som smykke. Det kreves symbolfrie rom og nøytralitet når det gjelder tro og verdier. Mest betenkelig blant alle symboler er åpenbart korset. Forsøkene har vært utallige på å fjerne korset fra vår virkelighet, slik Arnulf Øverland krevde det for noen tiår siden:

«Stryk kristenkorset av ditt flagg/ og heis det rent og rødt!/ La ingen by deg det bedrag,/ at frelseren er født.»

Sist søndag leste jeg en av Sveriges største aviser, Dagens Nyheter. Av 45 dødsannonser på fire helsider var det kun fem som hadde korset som symbol. Noen vil innvende at dette har å gjøre med en gammel, svensk tradisjon der man i dødsannonsen bruker symboler som beskriver avdøde. Sveriges Begravningsbyråers Forbund har en database med 8.000 forskjellige symboler som benyttes i dødsannonser, og hver dag kommer det inn to nye forslag. En tradisjon som gjør at du i svenskenes dødsannonser finner tegninger av båter, biler seilbåter, hammer og sag, blomster, katter, hester, notelinjer og mange slags bilder av liljer og roser. I norsk virkelighet er det helt annerledes. Det foreligger lister i avisredaksjonene over symboler som tillates brukt. Aftenpostens liste har 32. Det er nå også gitt anledning til å trykke bilde av den døde i annonsen.

Mens det i Dagens Nyheter var 5 kors blant 45 annonser, har det i Aftenposten de siste dagene vært mer enn 50 prosent. Skyldes dette kulturforskjeller mellom Sverige og Norge, eller gjenspeiler det en sekularisering i vårt naboland som vi enda ikke er i nærheten av? Svenske prestekollegaer forteller meg at vi i Norge foreløpig ikke vet hva sekularisering er. Kanskje det er i ferd med å skje mer grunnleggende endringer enn vi er klar over. Vi aner en bevegelse hvor vi langsomt er i ferd med å venne oss til færre kirkelige vigsler og flere borgerlige og private seremonier.

Lokale kirkeledere er bekymret for at kommuner vil kutte kirkebevilgninger etter grunnlovsendringen som vil finne sted i Stortinget 21. mai. Torsdag skal vi på nytt feire 17. mai og la flagget vaie mens vi fortsatt synger «Fagert er landet du oss gav, Herre vår Gud og vår Fader» og «Gud signe vårt dyre fedreland». Er det Gud som er vårt orienteringspunkt i verden og sentrum i vår virkelighetsforståelse, eller er det mennesket med alle våre hunder og seilbåter og roser og bilder? Jeg blir ettertenksom i møte med dødsannonsene i Dagens Nyheter. Søta bror er bedre enn oss i ishockey, men det er ikke sikkert at de er på en bedre vei enn oss når det gjelder materialisme og gudstro. Enn skjønt; kanskje er vi tettere i ryggen på våre naboer enn vi aner, på full fart mot å akseptere tingenes tilstand uten å uroes nevneverdig.

Komiteen som ble nedsatt i 1814 for å bestemme hvordan det norske flagget skulle se ut, fikk 27 forslag å velge mellom. Blant disse samlet man seg om forslaget fra den tidligere eidsvollsmannen Fredrik Meltzer. Ingen var i tvil om det avgjørende motiv hos Meltzer. Korset skulle utgjøre sentrum i flagget slik den kristne tro skulle prege nasjonen og menneskenes liv. Ønsker vi at denne forankringen skal bevares i vår kultur eller har vi havnet i en likegyldighet der alt er blitt like gyldig?

Per Arne Dahl (61)
er prest i Trefoldighet menighet og på Stortinget.
per.arne.dahl@vl.no

Presentasjon: Erlend Friestad